

A MAGYAR CSENDŐR KAKASTOLLA

IRTA WASS ALBERT

Magyarország, magyar nemzet, magyar csendőr. Csak így tudok emlékezni a magyar csendőrré. Amikor azt mondom, hogy Magyarország: a történelmi Magyarországra gondolok. Amikor azt mondom. Hogy „magyar nemzet”, az összmagyarságról szólok, mely az Árpádok vezérlete alatt telepedett meg a Kárpátok medencéjében. Árpád-házi királyok alatt vált nemzetté, és amikor kimondom ezt a szót, hogy „csendőr”, az előtt a pompás magyar királyi alakulat előtt emelek kalapot, mely a magyar nemzet képviselőjében Magyarország törvényes rendjét őrizte, hűségesen és becsületesen.

Nekünk, erdélyi magyaroknak különösen sokat jelentett a magyar csendőr, alighanem többet, mint másoknak, mert mi szenvedtük a magyar csendőr hiányát is. Tízestendős erdélyi gyerek voltam, amikor a trianoni úgynevezett „békekötés” eredményeként Erdély román megszállás alá került, és az egyenes termetű, egyenes beszédű kakastollas csendőr helyét egy tucatra való lompos és alamuszi, kopott katonaruhába bújtatott oláh foglalta el, egy rendetlenül öltözött gyalogos szakaszvezető vezetése alatt, aki egymaga értett valamiképp az írás-olvasás mesterségéhez, ezzel szemben azonban ravaszabb volt a rókánál is, ahogy ezt hamarosan megtanultuk.

Azzal kezdődött, hogy valaki ellopott az istállóból egy fejőstehenet. Ilyesmi nem történt azelőtt, és apám leküldte a tehenészt a faluba a bíróhoz. Az pedig továbbküldte őt az újfajta csendőrörsre. Így aztán jó félórára becsoszogott hozzánk az újfajta csendőrparancsnok.

- Az enyim név Munteanu – mutatkozott be a szakaszvezető -, hallom neked hiányzik tehén?
- Ki ellopta? – akarta Munteanu tudni.
- Ha tudnám, magam mennék érte – felelte az apám. – De így a te dolgod kell legyen, hogy felkutasd. Te vagy itt a törvény, azt beszélük.
- Jól beszélük – bólintott a kis sovány emberke -, én visszahozza neked tehén még este fejés előtt.
-

Azzal elment, s egy óra sem telt bele, ott volt a tehénnel.

- Ki lopta el? – akarta tudni apám.
- Ez hivatalos titok – súgta titokzatosan Munteanu -, én neked nem mondhatja. De azt tudom megcsinálni, hogy több ilyen lopás ne történhessen.

Azzal megsúgta apámnak a titok kulcsát.

- Te fizetsz nekem minden hónapban negyven lej. Költségekre – tette hozzá -. És adsz minden héten két liter bor a pincéből, barátságára. Minden tavaszkor két kicsi malac, minden őszi, pálinkafőzés idején egy korsó a kisüstiből, s amíg te élsz, és én élek, nem lesz itt több lopás semmi.

Így is történt. A román rend embere megkapta apámtól a maga járandóságát, és ha el is tűnt olykor ez vagy amaz, rendszerint meg is került hamarosan.

A környékbeli birtokosokkal is megcsinálta Munteanu a maga szerződését, és ahogy hírt vettem, Erdély-szerte hasonló szerződések biztosították a tulajdonjogot. De aki vadászember volt, és a román hatóságoktól nem kapott fegyvertartási engedélyt, az olyannak is sikerült hamarosan „megolajozni” egy-egy akadékos kezét a rend őrei között, a román közmondás alapján: „nincs olyan piszkos edény, amit ne lehetne tisztára mosni... egy kis jóakarattal”.

Családos ember voltam voltam már, amikor a „bécsi döntés” boldog-szomorú határozata alapján a románok kikotródtak Észak-Erdélyből. Boldogok voltunk, hogy az országnak az a kis része, ahol mi éltünk, magyar lett újra. De fájt a szívünk azokért, akik ott maradtak. A bécsi döntés alapján meghúzott új határ mindössze két kilométerre a házunktól szakította ketté a világot, és régi szomszédainktól keserves volt a búcsúzkodás. Legtöbbjét azóta sem láttuk, elnyelte őket a román gyűlölet.

Amikor az első kakastollas csendőt megpillantottuk, elsírtuk magunkat, apám is, én is. Örömünk azonban rövid volt nagyon.

Valamit azonban el kell még mondanom, ha könnybe borul is a szemem. Apám életét az utolsó otthoni magyar csendőrök mentették meg. Én akkor már frontszolgálaton voltam voltam Kolozsvár és Torda között. Küldtem apámért egy teherkocsit. De ahogy megtudtam később: túlságosan eltöltötték az időt a csomagolással, búcsúzkodással, miegyébbel, és a román tankok már jöttek Gyeke felől az országúton. A németek felrobbantották a hidakat, és emiatt késtek ugyan, de egy gyalogos román alakulat már előbb átjött az erdőkön, és nem találván ellenállást, egyszerre csak megjelentek a házunk feletti dombon. Szerencsére a csendőrök még nem hagyták el a falut. Tüzelni kezdtek a románokra, azok, pedig visszahúzódtak a dombról. A csendőrök a teherkocsira, ami még volt, föltették apámat is, és elhajtottak a parkon át az országútra és onnan tovább, Szamosújvár irányába

Apám mesélte el mindezt, amikor évekkel később Németországban összeházasítottunk. Legyen az Úristen azokkal a derék csendőrökkel, akik őt kimentették az oláhok markából. Tisztartónkat, Bőjtthe urat, aki ott maradt, karóba húzták az ocsmányi gazok.

Legyen az Úristen az én szerencsétlen magyar hazámmal is. Emelje nemzetté újra ezt a sárba taposott magyar népet. Hadd lengjen a magyar csendőr kakastolla a magyar róna felett, az erdélyi helyeken és minenütt, ahol magyarok élnek és szenvednek.

Részlet Szalay Gyula: A világjáró csendőr c. könyvéből, 1995